

СЪВРЕМЕННИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПРАКТИКИ В АРХЕОЛОГИЧЕСКИ МУЗЕЙ ВАРНА

Мариана Праматарова

Резюме: Темата разглежда работата на Археологически музей – Варна с младежката аудитория, добри образователни практики в Учебния музей, създаването на съвместни културни продукти и устойчиви образователни стратегии – книги, музейни разкази, изследователска дейност, участие в европейски и местни проекти, виртуално представяне.

Ключови думи: Археологически музей Варна, млади археолози, образователни практики, музейна експозиция, музейни разкази, Учебен музей, съвместни културни продукти.

Музеят заема водещо място като научна и културна организация, която издирва, съхранява, изучава, опазва и представя културни и природни ценности и образци с познавателна, образователна и естетична цел. Основната му дейност е опазването и представянето на движими и недвижими културни ценности.

Редица български автори определят водещото място на музея като:

- „Работилница за създаване на съвременност” /Ирина Генова, Владая Михайлова/
- „Музеят като институция, онагледяваща промените в модерното историческо съзнание” /Светла Казаларска/
- „Предизвикателствата пред съвременните музеи са да поддържат „морална широта на възгледите, познавателна значимост и естетическо удоволствие” /Евгений Сачев и Димитър Иванов/
- „Музеите за съвременно изкуство са многофункционални и живи културни организации, свързани в глобална комуникация” /Александър Къосев/ и други.

Варненският археологически музей е сред най-големите в страната, които могат да се равняват на световните

музеи. Помещава се в барокова сграда и е културен и научен център.

Постоянни експозиции в музея са: Праистория, Античност, Средновековие, Възрожденска иконопис.

Тук се намира най-старото златно съкровище в света /датирано от преди 4000 години пр.Хр./, което включва около 2000 предмета /огърлици, гривни, нагръдници, украшения и съдове, златен жезъл и скелет на мъж, погребан с повече от 100 златни накита/.

Археологическият музей във Варна се развива в духа на модерните тенденции, които включват дигитализация и виртуално представяне.

Интернет сайтът на музея дава информация за музея, временни изложби, мултимедия, календар, библиотека, екип, музеен навигатор и карта на сайта. Представени са и други обекти – Аладжа манастир, Римски терми и Учебен музей. Сред новостите от 2015-та година са музикално-образователната програма „Ваканция в музея”, проведена за поредна година в залите на Варненския учебен музей, археологическите проучвания на късноантичната и средновековна крепост „Кастрици” в местността „Евксиноград” с видео, новата „Каменна зала” и други.

Дворът на Археологическия музей става сцена на международния фестивал „Световен форум на изкуствата – към звездите”, който представлява камерна форма на световните театрални изкуства

и се проведе от 1-ви до 7 –ми август 2015 –та година.

В сайта са посочени медийните партньори на музея. Има и видеоканал в Ютуб.

Фиг.1 – Учебен музей

Учебният музей е открит през 1986 година и се намира в приземния етаж на Археологическия музей във Варна. Негови създатели са варненски археолози и музейни уредници. За първи път в България отваря врати музей за деца, който има своя експозиция и зала за образователни дейности. Целта е да се обогатяват представите за миналото, да се провокира по-голям интерес към историята и археологията, като се създава нетрадиционно, привлекателно и достъпно експозиционно пространство, в което посетителите имат пряк досег с музейните експонати.

През 90-те години на XX век под мотото „В музея можем да учим като се забавляваме“, започват да се разработват музейно-образователни програми, които представят цялата експозиция на Археологическия музей. Те са на няколко нива, с различни теми и са съобразени с възрастовите особености на учениците. Образователните програми съчетават играта с научната информация, демонстрациите с различните дейности на децата – попълване на работни листи, рисуване, обследване, разказване. Издадени

са детските книги: „Земята на златото“, „Приказки на археолога“, „Пътуване в миналото“, „Монета“.

Дейностите на клуб „Млад археолог“ се осъществяват по проект „Да направим училището привлекателно за младите хора“ с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейски социален фонд на Европейския съюз. Работата на клуба е свързана с Археологическия музей – Варна и Учебния музей. В програмата на клуба учениците имат възможност да се запознаят с работата и принципите на архивирането в Регионален исторически музей – Варна. Целите на клуба по археология са:

- Да се развият творческите умения и заложби, общочовешки и национални ценности

- Да се развиват умения за самостоятелно учене и събиране на информация

- Да се формират потребности и интереси, както и нагласи за учене и самоусъвършенстване

- Да се усъвършенствуват комуникативните способности чрез възможности за публично представяне

През месец ноември 2013-та година учениците се запознават с предмета на археологията и лектора д-р Владимир Славчев. Посещават и разглеждат експозицията на Археологическия музей – Варна, присъстват на XVIII национална конференция „България в световната история и цивилизация – дух и култура“, направени на срещи с участници в конференцията. В Учебния музей авторите са направили свои презентации пред децата, прожектирани са и научно-документални филми. На някои от презентациите присъстват и родителите на учениците. Обстановката в Учебния музей има благоприятно и позитивно въздействие върху подрастващите. Експозицията е жива, отговаряща на съвременните изисквания

– има шатри, фигури, рисунки, снимки и предмети от бита.

Младите археолози посещават археологическите обекти край Варна съвместно със специалистите, които им разказват интересни исторически факти и ги запознават на терен с разкопките на археолозите. От общуването на децата с археолозите се създава съвместен културен продукт – книгата „Археологическо лято във Варна”. Сборникът е издаден по програма на Младежки форум за партньорство с местната власт и включва изследванията на археолозите за раннохристиянския манастирски комплекс в местността „Караач теке” край Варна, раннохристиянския манастир в местността „Джанавара”, крепостта „Кастрици” и сакрален център на нос „Свети Атанас” край Бяла, Варненско, като наред с представената информация за културно-историческите обекти от специалистите са публикувани и разказите на младите археолози, участвали в проекта.

В съвременното общество на глобализация, трансформация и модернизация във всички сфери на живота, изискванията към специализираното образование и обучение се повишават в съответствие с новите тенденции. Моделите за развитие на науката са неразривно свързани с новия социален контекст в „общество на знанието”. Динамично развиващата се дигитално-информационна среда поставя в нови

условия ученици, студенти, преподаватели, научни работници, мениджъри на културни институции и пиар специалисти, които са взаимно обвързани с дейностите по опазване и популяризиране на културно-историческото наследство. Образованието и обучението през целия живот са задължителна част от развитието на обществото.

Преподаването в смисъл на снабдяване с информация губи все повече от своята стойност, особено когато предимствата на новите информационни технологии са вградени в образователната система.

Ученето е непрекъснат процес за конструиране на знания и умения, базирани върху онова, което вече се знае и умее. Затова ученикът трябва да бъде активен в усвояването на ново знание, да умее да конструира нови знания, да свързва новото с предходното знание и да знае целите на образованието.

Литература:

1. Атанасова, П., съставител, сб. Археологическо лято във Варна., Варна, 2013
2. Клуб „Млад археолог” в: в. ”Квантов преход”, С., бр.78/ 2013
3. Праматарова, М. Културно-историческото наследство и новите медии – трансформации и модерности., С., 2015

За контакти:

Мариана Праматарова – докторант КИН
УНИБИТ София

E-mail: m_pram@abv.bg

Тел: 0888 72 70 41